

प्रथम अध्याय
शोध परिचय

विषय	पृष्ठ
१.१ शोध शीर्षक.....	१
१.२ शोध समस्याकथन	१
१.३ शोधकार्यको उद्देश्य.....	२
१.४ पूर्वकार्यको सर्वेक्षण.....	३
१.५ शोधको आवश्यकता र औचित्य.....	१९
१.६ शोधकार्यको सीमाङ्कन.....	२०
१.७ शोधविधि.....	२१
१.७.१ सामग्री सङ्कलन विधि.....	२१
अ) पुस्तकालयीय अध्ययन विधि.....	२१
आ) क्षेत्र अध्ययन विधि.....	२१
१.७.२ सैद्धान्तिक ढाँचा वा विश्लेषण विधि.....	२२
१.८ शोधकार्यको सङ्गठन.....	२३
१.९ शोध प्रबन्धको प्ररूप.....	२५
१.१० भावी शोधकर्तालाई सुझाउ.....	२५

दोस्रो अध्याय

परिवार एवम् पारिवारिक जीवन

२.१ परिवारको अर्थ र परिभाषा.....	२६
२.२ परिवारको प्रकृति.....	२९
२.३ परिवारका प्रकार्य.....	३०
२.३.१ जीववैज्ञानिक प्रकार्य.....	३०
२.३.२ शारीरिक प्रकार्य.....	३१
२.३.३ आर्थिक प्रकार्य.....	३२
२.३.४ धार्मिक प्रकार्य.....	३४
२.३.५ शैक्षिक प्रकार्य.....	३४
२.३.६ मनोवैज्ञानिक प्रकार्य.....	३४
२.३.७ सांस्कृतिक प्रकार्य.....	३५
२.३.८ सामाजिक प्रकार्य.....	३५
२.३.९ परिवारका अन्य प्रकार्यहरू	३७
२.४ परिवारका विशेषता.....	३७
२.४.१ सार्वभौमिकता.....	३८
२.४.२ सहवासको सम्बन्ध.....	३८
२.४.३ वैवाहिक सम्बन्ध.....	३८
२.४.४ नामावलीको प्रणाली.....	३९

२.४.५ साझा निवास.....	३९
२.४.६ आर्थिक व्यवस्था.....	३९
२.४.७ भावनात्मक सम्बन्ध	४०
२.४.८ सामाजिक नियन्त्रण	४०
२.४.९ सीमित आकार.....	४१
२.५ परिवारका प्रकार.....	४१
२.५.१ सदस्य सङ्ख्याका आधारमा परिवारका प्रकार.....	४२
अ) संयुक्त परिवार.....	४३
आ) एकात्मक परिवार.....	४३
इ) बृहत् परिवार.....	४३
२.५.२ निवासका आधारमा परिवारका प्रकार.....	४४
अ) मातृस्थानीय परिवार.....	४४
आ) पितृस्थानीय परिवार.....	४४
इ) नवस्थानीय परिवार.....	४५
ई) द्विस्थानीय परिवार.....	४५
उ) मातृपितृ स्थानीय परिवार.....	४५
२.५.३ पारिवारिक सत्ता वा अधिकारका आधारमा परिवारका प्रकार	४५
अ) मातृसत्तात्मक परिवार.....	४६
आ) पितृसत्तात्मक परिवार.....	४६

२.५.४ वंशनामका आधारमा परिवारका प्रकार	४६
अ) मातृवंशीय परिवार.....	४७
आ) पितृवंशीय परिवार.....	४७
२.५.५ विवाहका आधारमा परिवारका प्रकार	४७
अ) एकविवाही परिवार.....	४७
आ) बहुविवाही परिवार.....	४७
२.५.६ परिवारका अन्य प्रकार	४९
अ) प्रजनित परिवार.....	४९
आ) दम्पति स्वजनसम्बन्धी परिवार.....	५०
इ) ग्रामीण परिवार.....	५०
ई) नागर परिवार.....	५०
२.६ नेपालीहरूको पारिवारिक जीवनका विशेषता र प्रकार	५१
२.६.१ हिन्दू संयुक्त परिवार र यसका विशेषता	५२
अ) हिन्दू संयुक्त परिवारका प्रमुख विशेषता.....	५३
२.६.२ नेपालीहरूको पारिवारिक जीवनका प्रकार	५५
अ) सदस्य सङ्ख्याका आधारमा नेपाली परिवार.....	५५
आ) निवासका आधारमा नेपाली परिवार.....	५५
इ) विवाहका आधारमा नेपाली परिवार.....	५६

ई)	पारिवारिक सत्ता वा अधिकारका आधारमा नेपाली परिवार.....	५६
उ)	वंशनामका आधारमा नेपाली परिवार.....	५६
ऊ)	ग्रामीण र नागर नेपालीहरूको पारिवारिक जीवनको परिपाटी.....	५६
ऋ)	देवर-भाउजू विवाही परिवार.....	५७
ए)	मातृ-पितृ सगोत्रीय विवाही परिवार.....	५७
२.७	नेपालीहरूको पारिवारिक जीवनको बदलँदो स्वरूपका मूल कारणहरू.....	५८
२.७.१	औद्योगीकरण.....	५८
२.७.२	नागरीकरण.....	५९
२.७.३	आधुनिक विचारधारा, शिक्षा, संस्कृति तथा सभ्यताको प्रभाव.....	५९
२.७.४	बढ्दो जनसङ्ख्या र बेरोजगारी.....	५९
२.७.५	परिवारका कार्यहरूमा न्यूनता.....	६०
२.७.६	कानुनी व्यवस्था.....	६०
२.७.७	पारिवारिक कलह.....	६१
२.८	निष्कर्ष.....	६२

तेस्रो अध्याय

कथाकार सानु लामाको व्यक्तित्व र कृतित्वको परिचय

३.१ सानु लामाको व्यक्तित्वको परिचय.....	६४
३.१.१ जन्म, बाल्यकाल.....	६४
३.१.२ शिक्षा र कर्ममय जीवन.....	६६
अ) शिक्षा.....	६६
आ) कर्ममय जीवन.....	६७
३.१.३ साहित्यिक जीवन.....	६७
३.१.४ वैवाहिक र पारिवारिक जीवन.....	७०
३.१.५ धार्मिक सानु लामा.....	७१
३.२ सानु लामाको कृतित्वको परिचय.....	७२
३.२.१ सानु लामाका कथाकृतिहरूको परिचय.....	७२
अ) 'कथा सम्पद्' कथा सङ्ग्रहभित्रका कथा.....	७२
आ) 'मृगतृष्णा' कथा सङ्ग्रहभित्रका कथा.....	७८
इ) 'सूर्यको तेस्रो किरण' कथा सङ्ग्रहभित्रका कथा.....	८३
ई) सानु लामाका साना कथाहरू.....	८८
३.२.२ सानु लामाको उपन्यासको परिचय.....	९१
३.२.३ सानु लामाका आख्यानान्तर कृतिहरूको परिचय.....	९२

अ) साहित्यक कृति एवम् लेख.....	९२
आ) साहित्येतर व्यक्तित्वको परिचय.....	९५
३.३ अन्यान्य.....	९६
अ) देश र विदेश भ्रमण.....	९६
आ) मान, पदवी एवम् सम्मान.....	९७
३.४ निष्कर्ष.....	९८

चौथो अध्याय

सानु लामाका कथामा पारिवारिक जीवनको चित्रण

४.१ सानु लामाको कथाकारिता.....	१००
४.२ सानु लामाका कथामा पारिवारिक जीवनको चित्रण.....	११२
४.२.१ सदस्य सङ्ख्याका आधारमा सानु लामाका कथामा पारिवारिक जीवनको.....	११३
४.२.२ विवाहका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवनको.....	११९
अ) सानु लामाका कथामा पाइने एकविवाही परिवार प्रथाअनुसारको पारिवारिक जीवन.....	१२०

आ) सानु लामाका कथामा पाइने बहुविवाही परिवार प्रथाअनुसारको पारिवारिक जीवन.....	१२४
इ) सानु लामाका कथामा पाइने प्रेम तथा भागी विवाही परिवार प्रथाअनुसारको पारिवारिक जीवन.....	१२७
४.२.३ निवासका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१३०
अ) पितृस्थानीय परिवार प्रथाका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१३१
आ) नवस्थानीय परिवार प्रथाका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवनको.....	१३२
४.२.४ शिक्षा र अशिक्षाका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१३५
अ) शिक्षा वा अल्पशिक्षाका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१३६
आ) अशिक्षाका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१३८
४.२.५ आधुनिकता र सनातनताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१४२
अ) आधुनिकताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१४२

आ) सनातनताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१४६
४.२.६ आर्थिक सम्पन्नता र विपन्नताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१४९
अ) आर्थिक विपन्नताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१४९
आ) आर्थिक सम्पन्नताका आधारमा सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक जीवन.....	१५७
४.३ सानु लामाका कथामा पाइने पारिवारिक सम्बन्ध.....	१५८
४.३.१ सानु लामाका कथामा चित्रित दाम्पत्य सम्बन्ध.....	१५८
अ) सफल दाम्पत्य जीवनको चित्रणमा आधारित सानु लामाका कथा.....	१५९
आ) असफल दाम्पत्य जीवनको चित्रणमा आधारित सानु लामाका कथा.....	१६२
४.३.२ सानु लामाका कथामा चित्रित दाम्पत्येतर सम्बन्ध.....	१७१
अ) आमा-बाबु र छोरा-छोरीबिचको सम्बन्ध.....	१७२
आ) दाजु-बहिनी तथा दिदी-भाइमाझको सम्बन्ध.....	१७९
इ) सौतेनी आमा र सौता सन्तानमाझको सम्बन्ध.....	१८१
ई) सासू-बुहारीमाझको सम्बन्ध.....	१८१
४.४ निष्कर्ष.....	१८२

पाँचौँ अध्याय

पारिवारिक जीवनमा केन्द्रित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा

५.१ आधुनिक भारतीय नेपाली कथामा चित्रित पारिवारिक जीवनको चित्रण.....	१८६
५.२ आधुनिक भारतीय नेपाली कथामा चित्रित पारिवारिक सम्बन्धहरूको अध्ययन.....	१८८
५.२.१ दाम्पत्य सम्बन्ध.....	१८९
५.२.२ दाम्पत्येत्तर सम्बन्ध.....	१९२
अ) अभिभावक र सन्तानमाझको सम्बन्धमा आधारित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा.....	१९२
आ) सासू-बुहारीमाझको सम्बन्धमा आधारित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा.....	२०५
इ) सौतेनी आमा र सौता सन्तानमाझको सम्बन्धमा आधारित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा.....	२०९
ई) चेली-माइतीमाझको सम्बन्धमा आधारित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा.....	२११
उ) साली-भेना तथा देवर-भाउजूमाझको सम्बन्धमा आधारित आधुनिक भारतीय नेपाली कथा.....	२१६

५.३ आधुनिक भारतीय नेपाली कथामा चित्रित पारिवारिक समस्याहरूको विवरण.....	२२०
५.३.१ विधवा जीवनको अध्ययन.....	२२०
५.३.२ बहुविवाहको अध्ययन.....	२२४
५.३.३ अनमेल तथा बाल विवाहको अध्ययन.....	२२६
५.३.४ वेश्यावृत्ति र वेश्याको अध्ययन.....	२२९
५.३.५ छुवा छुत प्रथाको अध्ययन.....	२३३
५.३.६ आर्थिक विपन्नताग्रस्त जीवनको अध्ययन.....	२३६
५.३.७ पाश्चात्यकरणको चित्रण.....	२३८
५.४ पारिवारिक जीवनमा केन्द्रित सानु लामाका कथा र भारतीय अन्य कथाकारहरूका कथामा पाइने साम्य र वैषम्य.....	२४२
५.४.१ साम्य.....	२४२
५.४.२ वैषम्य.....	२४३
५.५ निष्कर्ष.....	२४६

छैटौँ अध्याय
उपसंहार र निष्कर्ष

६.१ उपसंहार.....	२४८
६.२ शोधकार्यको निष्कर्ष.....	२५२
I. सन्दर्भ सूची	